

İmamlık ve Cemaat Halinde Namaz Kılma İle İlgili Meseleler 3

Yalnız başına namaz kılanlara gelince, bunlar farz namazları kıldıkları yerde durabilirler ve sünnetleri de orada kılabilirler. Bununla beraber nafile namazları başka bir tarafa çekilip kılmaları daha güzeldir.

Cemaat, kıyam, rükû, secde gibi yapılması gerekli rükünlerde, Sübhaneke ile Tesbihat ve Tahiyat gibi dua ve zikirlerde imama uyarak bunları yaparlar. Fakat sözle yerine getirilmesi gereken kıraat rüknünde imama uymaz, imamın aşikare okuduğu Kur'anı dinler ve susar. Bu İmamı Azam ile İmam Ebû Yusuf'a göredir. Bu iki büyük imama göre, açıktan okunan namazlarda cemaatin okuması tahrimen mekruh(harama yakın) olduğu gibi, gizli okunan namazlarda da cemaatin okuması mekruhtur.

İmam cemaate öncülük etmektedir. Bunun için imamın okuması, cemaatin de okuması demektir. Nitekim bir hadis-i şerifte buyrulmuştur: "İmamın kıraati (imamın okuyuşu) imama uyan kimsenin de kıraatidir." Fakat İmam Muhammed, gizlice kıraat yapılan namazlarda cemaatin da kıraat yapmasını caiz görmüştür.

İmam Şafî'ye göre, gizlice Kur'an okunan namazlarda imama uyan kimse, Fatiha'dan başka ayetler de okur. Açıktan kıraat yapılan namazlarda ise, eğer rekâtı kaçırmayacaksa, yalnız Fatihayı gizlice okur.

İmam Malik'e göre, gizlice Kur'an okunan namazlarda imama uyan da gizlice okur; böyle yapması güzel bulunmuştur. (Müstahsen) İmam Ahmed b. Hanbel'e göre ise, gizlice okunan namazlarda muktedi de gizlice okur. Bundan başka imamın namazlarda aşikare okuyuşunu cemaatten herhangi biri işitemiyorsa bu kimsenin okuması gereklidir. Fakat işitirse, okuması caiz olmaz, imamı dinlemesi gerekir.

İmam namaza başlamak için tekbir alırken ellerini yukarı kaldırmasa, Sübhaneke'yi okumasa, rükû ve secde tekbirlerini almasa ve bunlardaki tesbihleri söylemese, "Semiallahu limen hamideh" demeyi, tahiyatı ve selâmı terk etse veya teşrik tekbirini getirmese, cemaat bunları yapar. Bu dokuz şeyde cemaat, imama uymaz.

İmam kunut duasını, bayram tekbirlerini, birinci oturuşu, tilavet secdesini, sehiv secdesini terk etmiş olursa, cemaat da terk eder. İmam bir secde fazla yapsa veya bayram tekbirlerini ashâbı kiramdan rivayet edilen mikdardan daha fazla yapsa veya cenaze namazında dörtten fazla tekbir getirirse veya yanılarak beşinci rekâta kalksa, cemaat bu işlerde imama uymaz.

İmam beşinci rekâta kalktığı zaman bakılır: Eğer imam dördüncü rekâttan sonra oturuş (ka'de) yapmışsa, cemaat oturarak bekler, imam hemen dönüp teşehhüdü iade etmeksizin selâm verirse, cemaat da onunla beraber selâm verir. Fakat imam kalktığı beşinci rekât için secdeye varırsa, cemaat kendi başına selâm verip namazdan çıkar. Eğer imam dördüncü rekâtın arkasından oturuş (ka'de) yapmamış ise, cemaat yine bekler. Eğer imam hemen kıyamdan ka'deye dönüp ondan sonra selâm verirse, cemaat da onunla beraber selâm verir. Fakat imam beşinci rekâtı secde ile bağlarsa, hepsinin namazı bozulmuş olur. Bu durumda cemaatin yalnız başına teşehhüdü yapıp selâm vermesi fayda vermez.

Vitr namazında, cemaat daha kunut duasını bitirmeden imam rükua varsa, cemaat da varır. Ancak kunut duasından henüz hiç bir şey okumamış olsalar, imam ile rükûda bulunmayı kaçırmayacak şekilde bir mikdar okurlar. İmam (vitrde) kunut duasını unutup rükûa gittiği halde, cemaat ona uymasa ve imam başını kaldırıp kunut duasını okuduktan sonra tekrar rükûa giderken cemaat da ona uymuş olsa bu durumda cemaatin namazı bozulur. (Devamı var)